

ПРОЕКТ!

ЗАКОН ЗА ДОБРОВОЛЧЕСТВОТО

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Предмет

Чл. 1. (1) Този закон урежда обществените отношения, свързани с организирано извършване на доброволческа дейност на територията на Република България.

(2) Организирано извършване на доброволческа дейност има в случаите, в които дейността на доброволеца се координира, организира и/или наблюдава от лице по чл. 3, ал. 2 при спазване на правилата на този закон и не се извършва спонтанно или инцидентно от доброволеца.

Доброволец

Чл. 2. (1) Доброволец е физическо лице, което извършва доброволческа дейност.

(2) За извършване на доброволческа дейност от непълнолетен е необходимо писмено съгласие от негов законен представител.

Доброволческа дейност

Чл. 3. (1) Доброволческа дейност е дейност, извън трудовите и служебни правоотношения на доброволеца, която се изразява в полагането на труд и/или предоставяне на услуги по собствен избор и без получаване на възнаграждение.

(2) Доброволческата дейност се извършва от доброволци в полза на или чрез:

1. доброволчески организации;
2. здравни и лечебни заведения, социални, образователни, екологични, научни, спортни и културни организации на бюджетна издръжка;
3. юридически лица с нестопанска цел;
4. регистрирани вероизповедания;
5. централни и териториални органи на изпълнителната власт;
6. международни организации.

Осигуряване на здравословни и безопасни условия за извършване на доброволческа дейност

Чл. 4. (1) Лицата по чл. 3, ал. 2 осигуряват спазването на минималните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд по отношение на доброволците и извършваните от тях доброволчески дейности.

(2) Полагането на доброволен труд, който обхваща дейност, забранена или ограничена за извършване за някои категории лица поради тежкото, вредно или опасно влияние върху организма им, се подчинява на разпоредбите на българското законодателство.

Изключение

Чл. 5. Недействителни са споразумения за извършване на доброволческа дейност, с които се цели заобикаляне на действащото трудово законодателство.

Принципи на доброволческата дейност

Чл. 6. Доброволческата дейност се извършва въз основа на принципите на:

1. спазване на основните права и свободи на гражданите съгласно Конституцията и законите на Република България;
2. лична отговорност;
3. свободен избор;
4. равнопоставеност;
5. забрана за дискриминация;
6. безвъзмездност.

Взаимоотношения с държавата

Чл. 7. Държавата подпомага и насърчава доброволческите дейности чрез данъчни, финансови, икономически и други облекчения и стимули, определени в съответните специални закони.

Разходи на доброволеца

Чл. 8. (1) На доброволеца се възстановяват само предварително уговорени във връзка с доброволческата дейност разходи, освен ако в този закон не е предвидено друго.

(2) Възстановените по предходната алинея разходи не представляват облагаем доход по смисъла на данъчното законодателство.

Стимули

Чл. 9. (1) Всеки доброволец получава подходящо обучение и квалификация, свързани с извършването на доброволческа дейност, както и всякакви други стимули, предоставени му от лицата по чл. 3, ал. 2 или предвидени в законодателството.

(2) В предвидените от закона случаи, доброволецът получава застраховка срещу злополука и покриване на здравни и социални осигуровки от лицата по чл. 3, ал. 2.

(3) Доброволец – регистриран като безработно лице или лице, в законоустановен отпуск по чл. 163 от КТ или по чл. 164 от КТ, не губи съответно предвидените в българското законодателство обезщетения, за периода на извършваната от него доброволческа дейност.

Доброволци – чужди граждани

Чл. 10. (1) Граждани на Европейския съюз, на държави – страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство или граждани на Конфедерация Швейцария, могат свободно да извършват доброволчески дейности в Република България при условията на настоящия закон и условията на Закона за влизането, пребиваването и напускането на Република България на граждани на Европейския съюз и членове на техните семейства. Извършването на дългосрочно доброволчество е основание за получаване на разрешение за продължително пребиваване по ред, предвиден в Закона за влизането, пребиваването и напускането на Република България на граждани на Европейския съюз и членове на техните семейства.

(2) Граждани на трети държави могат да извършват доброволчески дейности при условията на настоящия закон и при спазване на изискванията на Закона за чужденците в Република България за пребиваване на територията на страната. Извършването на дългосрочно доброволчество е основание за получаване на разрешение за продължително пребиваване по ред, предвиден в Закона за чужденците в Република България.

Глава втора

ПРАВЕН СТАТУТ НА ДОБРОВОЛЕЦА

Раздел I Права на доброволеца

Чл. 11. Доброволецът има право на:

1. достоверна, разбираема и своевременна информация за дейността, във връзка с която ще извършва доброволческа дейност;
2. информация за рисковете за живота и здравето му, свързани с извършването на доброволческа дейност;
3. равни възможности и недискриминационно третиране при извършването на доброволческа дейност;
4. зачитане на достойнството и личните убеждения;
5. подходящо обучение и квалификация, свързани с извършването на доброволческа дейност, когато юридическото лице или органът, ползвавши се от доброволческата дейност организират такива;
6. защита на лични данни;
7. здравословни и безопасни условия на труд;
8. застраховка срещу злополука в предвидените от закона случаи;
9. идентификационна карта, удостоверяваща статута на доброволец, която се издава за сметка на лицето или органа, ползвавши се от доброволческата дейност;
10. необходима екипировка във връзка с изпълнение на съответните дейности;
11. здравно и социално осигуряване в предвидените от закона случаи;
12. възстановяване на разходите, направени във връзка с извършването на доброволческа дейност, включително и при командироване на доброволеца извън населеното място на полагане на доброволния труд.

Чл. 12. (1) На доброволците се възстановяват всички необходими разходи, които те действително са направили при или по повод извършването на доброволческа дейност.

(2) При командироване на доброволец за извършването на доброволческа дейност извън населеното място на настоящия му адрес, се заплащат направените пътни, дневни и квартирни разходи в размерите, предвидени в действащото законодателство.

Чл. 13. (1) За получените по време на извършването на доброволческа дейност допълнителна или нова професионална квалификация, както и за обучението по време на извършването на доброволческа дейност, лицата по чл. 3, ал. 2, издават удостоверение при поискване от доброволеца.

(2) Лицата по чл. 3, ал. 2, при поискване от доброволеца, издават документ, удостоверяващ извършените доброволчески дейности и мероприятия, както и периода на полагането им.

Чл. 14. Лицата по чл. 3, ал. 2 са длъжни да опазват живота и здравето на доброволците, да полагат всички усилия за ограничаване и по възможност

отстраняване евентуалното вредно въздействие на дейността върху физическото и нравственото им развитие.

Чл. 15. (1) В договора за дългосрочно доброволчество може да се предвиди лицата по чл. 3, ал. 2 да покриват здравните и социални осигуровки за доброволеца, в случай че той не е осигурен на друго основание.

(2) В случаите по ал. 1 задължението за внасянето на здравни и социални осигуровки възниква от момента на започване изпълнението на сключения договор за дългосрочно доброволчество.

Чл. 16. (1) Лицата по чл. 3, ал. 2 застраховат за своя сметка доброволците срещу злополука при или по повод извършването на доброволческата дейност в опасни или във вредни за здравето условия.

(2) Извън случаите по ал. 1 лицата по чл. 3, ал. 2 застраховат доброволците, ако има писмена уговорка за това. За правото да бъде застрахован срещу злополука при или по повод извършването на доброволческа дейност, лицата по чл. 3, ал. 2, уведомяват доброволеца преди започване извършването на доброволческа дейност.

(3) Лицата по чл. 3, ал. 2, могат да застраховат за своя сметка доброволеца за вреди, причинени от него на трети лица по време на извършването на доброволческа дейност.

Раздел II **Задължения на доброволеца**

Чл. 17. (1) Доброволецът е длъжен:

1. да изпълнява добросъвестно възложените му задачи;
2. да работи в сътрудничество и разбирателство с останалите доброволци, като им съдейства и подпомага в съответствие с дадените му указания;
3. да бъде лоялен към лицата по чл. 3, ал. 2 като пази доброто им име, не злоупотребява с доверието им и не разпространява поверителни за тях сведения;
4. да участва в обучителни програми, когато това се изисква;
5. да се легитимира с идентификационната си карта;
6. да опазва имуществото, с което е в досег във връзка с извършването на доброволческа дейност;
7. да не приема или търси от свое име или от името на други лица финансова изгода при извършването на доброволческа дейност.

(2) Доброволецът не може да използва името, дейностите и собствеността на лицата по чл. 3, ал. 2 за неправомерни цели.

Раздел III **Отговорност**

Обхват на отговорността

Чл. 18. (1) Доброволецът отговаря за вредите, които виновно е причинил при или по повод извършването на доброволческата дейност, по реда на гражданското законодателство.

(2) Лицата по чл. 3, ал. 2 отговарят за вредите причинени от доброволеца на трети лица, при или по повод извършването на доброволческите дейности, по реда на гражданското законодателство.

Чл. 19. При извършване на доброволчески дейности от непълнолетно лице – доброволец, съответното лице по чл. 3, ал. 2 е длъжно да определи лице, което да наблюдава и отговаря за дейността на доброволеца.

Глава трета

ВИДОВЕ ДОБРОВОЛЧЕСТВО

Краткосрочно доброволчество

Чл. 20. (1) Всяко лице, което извършва доброволческа дейност за по-малко от 30 дни в рамките на една календарна година, извършва краткосрочно доброволчество.

(2) При всяко краткосрочно доброволчество в регистъра по чл. 26 се вписват вида на дейностите и дните, в които са били извършвани.

Дългосрочно доброволчество

Чл. 21. Всяко лице, което извършва доброволческа дейност за едно от лицата чл. 3, ал. 2 за повече от 30 дни в рамките на една календарна година, извършва дългосрочно доброволчество.

Сключване на договор за дългосрочно доброволчество

Чл. 22. За извършване на дългосрочно доброволчество между доброволеца и съответното лице по чл. 3, ал. 2, се сключва договор.

Форма на договора

Чл. 23. (1) Договорът за дългосрочно доброволчество се сключва в писмена форма и се вписва в регистъра по чл. 26.

(2) Минимално необходимите документи за сключването на договора за дългосрочно доброволчество са:

1. лична карта;
2. документ за медицински преглед, ако дейността изисква такъв;
3. документ за придобито образование, специалност, квалификация или правоспособност, когато такива се изискват за извършване на някоя от дейностите, включени в извършването на доброволческа дейност;
4. свидетелство за съдимост, когато нормативен акт изисква удостоверяването на съдебно минало за извършване на някоя от дейностите, включени в извършването на доброволческа дейност;

(3) Лицата по чл. 3, ал. 2, могат да изискват и предоставянето на други документи, извън посочените в ал. 2, ако това е предвидено в нормативен акт или произтича от същността на доброволческата дейност.

Минималното необходимо съдържание на договора за дългосрочно доброволчество

Чл. 24. Договорът за дългосрочно доброволчество съдържа:

1. лични данни за доброволеца;
2. наименование, седалище и адрес на управление, единен идентификационен код, и представител - за лицата по чл. 3, ал. 2 ;
3. описание на дейността, която доброволецът извършва;

4. разпоредби относно застраховането на доброволеца срещу злополука и/или за здравното и социалното му осигуряване, в случаите в които такива се предвиждат;
5. срока на договора;
6. номер, под който договорът се вписва в книгата за доброволците;
7. обучението във връзка с извършването на доброволческа дейност, ако такова се предвижда;
8. условия за изменение и прекратяване на договора.
9. уговорените допустими разходи на доброволците;
10. лични данни и контакти на лицето, което е определено да осъществява наблюдение на дейността на доброволеца, в случаите в които такова се предвижда.

Корпоративно доброволчество

Чл. 25. (1) Корпоративното доброволчество е доброволческа дейност, която се осъществява от работници или служители на местни и чуждестранни лица, по собствен избор и съгласие и със съгласието на работодателите им, в рамките на работното им време.

(2) За уреждане на дългосрочно корпоративно доброволчество се сключва договор между работодателите по алинея първа и лицата по чл. 3, ал. 2 .

Глава четвърта

РЕГИСТЪР НА ДОБРОВОЛЦИТЕ И ИДЕНТИФИКАЦИОННА КАРТА

Чл. 26. (1) Лицата по чл. 3, ал. 2, водят регистър за физическите лица, които извършват за тях доброволческа дейност.

(2) В регистъра по ал. 1 се вписват :

1. имената, единния граждansки номер или личния номер на чужденец,
2. постоянен или настоящ адрес;
3. мероприятието, в което участва доброволецът и мястото и дейностите, които ще извършват, както и началната дата и срока, в който се извършва доброволческата дейност.

(3) Данните по ал.2 се водят по името на всеки доброволец.

(4) Към регистъра се прилагат и съответните документи - медицинско свидетелство, писменото съгласие на законния представител на непълнолетен доброволец, свидетелство за съдимост и други, когато такива се изискват за осъществяване на доброволческата дейност.

(5) Данните на доброволеца са защитени съгласно условията на Закона за защита на личните данни.

Чл. 27. (1) На доброволец, който извършва дългосрочно доброволчество, се издава идентификационна карта която съдържа данни за доброволеца и за лицето по чл. 3, ал. 2.

(2) На доброволци, които извършват краткосрочно доброволчество, се издава идентификационна карта, ако има уговорка за това.

(3) Разходите за издаване на идентификационна карта са за сметка на лицата по чл. 3, ал. 2 .

(4) Идентификационна картата се издава заедно със регистрирането на доброволеца в регистъра по чл. 26.

Чл. 28. Идентификационна карта на доброволеца включва:

1. три имена на доброволеца и снимка на доброволеца;
2. начална и краяна дата за извършване на доброволческата дейност в полза на съответното лице по чл. 3, ал. 2;
3. наименованието и печат на лицето по чл. 3, ал. 2;

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на този закон:

1. „доброволческа организация” е юридическо лице с нестопанска цел, чиито предмет на дейност включва привличане, организиране, обучаване, мотивиране и задържане на доброволци и е приело съответни вътрешни правила.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. В чл. 40 от Закона за здравното осигуряване (обн., ДВ, бр. 70 от 1998 г.; изм., бр. 93 и 153 от 1998 г., бр. 62, 65, 67, 69, 110 и 113 от 1999 г., бр. 1, 31 и 64 от 2000 г., бр. 41 от 2001 г., бр. 1, 54, 74, 107, 112, 119 и 120 от 2002 г., бр. 8, 50, 107 и 114 от 2003 г., бр. 28, 38, 49, 70, 85 и 111 от 2004 г., бр. 39, 45, 76, 99, 102, 103 и 105 от 2005 г., бр. 17, 18, 30, 33, 34, 59, 80, 95 и 105 от 2006 г., бр. 11 от 2007 г.; Решение № 3 на Конституционния съд от 2007 г. - бр. 26 от 2007 г.; изм., бр. 31, 46, 53, 59, 97, 100 и 113 от 2007 г., бр. 37, 71 и 110 от 2008 г., бр. 35, 41, 42, 93 и 101 от 2009 г. и бр. 19, 26, 43, 49, 58, 59, 62, 96, 97 и 100 от 2010 г., доп., бр. 9 от 28.01.2011 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 5 думите „по ал. 1, 2 и 3” се заменят с „по ал. 1, 2, 3 и 10”.

2. Създава се ал. 10:

„(10) Лицата, които не подлежат на осигуряване по ал. 1, 2 и 3 и извършват дългосрочно доброволческа дейност по смисъла на Закона за доброволчеството, могат да бъдат осигурени по желание и за сметка на лицата по чл. 3, ал. 2 от Закона за доброволчеството върху осигурителен доход не по-малък от половината от минималния размер на осигурителния доход за самоосигуряващи се лица, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване. Вноските се внасят до 10-о число на месеца, следващ този, за който се отнасят от лицата по чл. 3, ал. 2 от Закона за доброволчеството, с които е сключен договора за дългосрочно доброволчество.”

§ 3. В чл. 4 от Кодекса за социално осигуряване се създава се ал. 10:

«(10) Лицата, които извършват дългосрочно доброволческа дейност по смисъла на Закона за доброволчеството, ако не са осигурени на друго основание, могат да бъдат осигурени по желание и за сметка на лицата по чл. 3, ал. 2 от Закона за доброволчеството за инвалидност поради общо заболяване, старост и смърт върху осигурителен доход не по-малък от половината от минималния размер на осигурителния доход за самоосигуряващи се лица, определен със Закона за бюджета за държавното обществено осигуряване.»

§ 4. В чл. 24, ал. 1 от Закона за чужденците в Република България се създава т.19:

„19. които желаят да извършват дългосрочно доброволческа дейност на територията на Република България и са сключили договор за дългосрочно доброволчество по Закона за доброволчеството.”

§ 5. В чл. 8, ал. 1, т. 1 от Закона за влизането, пребиваването и напускането на Република България на гражданите на Европейския съюз и техните семейства след думите „заето лице“ се добавя „или доброволец, склучил договор за дългосрочно доброволчество по Закона за доброволчеството.“

§ 6. В чл. 38, ал. 1 от Закона за адвокатурата се създава т. 4:

„4. лица, в случаите на осъществяване на доброволческа дейност по смисъла и при условията на Закона за доброволчеството“.

ПРОЕКТ!

МОТИВИ към проект на Закон за доброволчеството

С предложения законопроект за пръв път се уреждат обществени отношения, свързани с организирано извършване на доброволческа дейност на територията на Република България.

Проектът се предлага и в изпълнение на законодателната резолюция на Европейския парламент от 26 ноември 2009 г. относно предложението за решение на Съвета относно обявяването на 2011 г. за Европейската година на доброволчеството (2011 (COM(2009)0254-C7-0054/2009-2009/0072(CNS).

Целта на законопроекта е да регулира правните отношения на доброволчеството, като основа за насърчаване на активната гражданска позиция, развитие на гражданското общество и засилване на солидарността. Създават се необходимите предпоставки за определяне на правния статус на доброволците.

На следващо място, целта е да се определи ясно и стимулира доброволческата дейност, като по този начин се отчита значимостта на доброволческата дейност, като израз на гражданското участие, което допринася за хармоничното развитие на обществото и икономическото и социално сближаване.

Със законопроекта са разписани основните принципи на доброволческата дейност и е дадена легална дефиниция на „доброволческа организация“. В чл.3, ал.2 са посочени лицата, в полза или чрез които се извършва доброволческа дейност. Въвежда се задължение за тези лица да осигуряват здравословни и безопасни условия за извършване на доброволческа дейност. Предвидено е възстановяване на действително направените разходи от доброволеца при или по повод извършването на доброволческата дейност. В определени случаи се предвижда застраховане на доброволеца срещу злополука или за вреди, причинени от него на трети лица, както и покриване на здравни и социални осигуровки. Предвижда се обучения и квалификация на доброволците.

Регламентиран е ред за водене на регистъра на доброволците от лицата по чл.3, ал.2, в полза на които ще се извършва дейността. С този регламент се постига прозрачност в уреждане на отношенията на доброволеца и съответната организация, гарантират се правата на доброволците и се осигурява защита на правата на заинтересованите граждани. В глава четвърта от проекта се регламентира издаването на идентификационна карта, чрез която доброволците да се регламентират по време на извършване на дейността.

Регламентиран е правния статут на доброволеца, неговите права, задължения и отговорности.

Предвидена е правна възможност, Държавата да подпомага и насърчава доброволческите дейности чрез данъчни, финансови, икономически и други облекчения, които ще бъдат предмет на уредба в специални закони.

Регламентирани са видовете доброволчество, като се дава дефиниция за краткосрочно, дългосрочно и корпоративно доброволчество.

В чл.23 и 24 се въвежда изискване за сключване на писмен договор за дългосрочно доброволчество, като се посочват необходимите документи и задължителните реквизити на договора.

Очакваните резултати от приемането на Законопроекта са насърчаване на доброволческите дейности, които да отговорят на потребностите на обществото и да станат по-привлекателни за гражданите.

